

Rondje Zwitserland

langs meren en rivieren

La Suisse à vélo is een fijnmazig fietsnetwerk van nationale en regionale routes, allemaal goed bewegwijzerd. Omdat ze elkaar op heel wat punten kruisen, kan je naar hartenlust grote of kleine lussen uittekenen en – met een beetje kaartstudie en de hulp van enkele treinen – zelfs een (tamelijk) makkelijke rondrit maken in een prachtig bergdecor.

→ Tekst en foto's: Ward Van Look

De Giesbachfälle, een waterval in 14 trappen.

Het Zwitserse laagland

Dat betekent echter niet dat je volledig vrijgesteld bent van klimwerk. Ook fietsmaat Julien en ik ondervinden dat vlug aan den lijve. Via de *Dreilandrweg* steken we vanuit Duitsland de Rijn over in *Rheinfelden*. Een dienstbrug van de waterkrachtcentrale smokkelt ons zonder douanecontrole binnen. In de plensende regen moeten we de heuvelrug tussen Rijn en Aare over en die lange klim valt tegen. Tot op het bot doorweekt en verkleumd van de kou bereiken we de Aarevallei. Het eerste beste café vallen we binnen om op adem te komen en droge kleren aan te trekken. De waardin is erg met ons begaan en schotelt ons een heerlijke warme maaltijd voor. Droog en voldaan kruipen we vele uren later terug op de fiets om in *Aarburg* een eerste keer onze tenten op te slaan.

Stop aan de Sarnsee.

De *Mittellandrout* (5) leidt ons verder langs de vruchtbare aanslibbingsvlakten van de Aare. Een vlak parcours dat landschappelijk weinig opwinding biedt, behalve enkele zorgzame ooievaars in het dorpje *Altreu* en de middeleeuwse aanblik van *Solothurn*. De rivier stort zich in de Bieler See en aan de overzijde doemen de bosrijke hoogten van het Jura-gebergte op. Het meer gaat bijna naadloos over in het veel grotere Lac de Neuchâtel en in het eerste oeverdorp *Cudrefin* horen we plots Frans spreken, voor ongeveer 20% van de Zwitsers de moedertaal.

Tot het meer van Genève blijven lastige beklimmingen uit. In *Lausanne* is het aangenaam toeven in het Olympisch park aan het water. We picknicken in de middagzon en genieten van de kleurrijke bloemenpracht, met zicht op het paleis van het Internationaal Olympisch Comité.

De heuvels van het Mittelland

Tussen Lausanne en Vevey volgen we de bordjes van de *Rhône-route* (1), eerst langs de drukke oeverweg, daarna tussen de wijngaarden hoog boven het meer. Op de camping van *Vevey* kijken we die avond angstig naar de ons omringende bergen. Gaan we met onze zwaarbeladen fietsen de stijgingspercentages wel aankunnen? We besluiten om alvast een tandradbaan te nemen die ons in enkele minuten 500 m hoger brengt. Boven sluiten we aan op de *Merenroute* (9) die ons in vijf dagen naar Luzern zal leiden. Ons eerstvolgende doel is *Gruyères*, waar we zonder noemenswaardige hoogteverschillen tamelijk laat aankomen. Het stadje ligt eenzaam op een heuvel en alle huizen hebben

zich dicht tegen het middeleeuwse kasteel aangeschurkt. Wanneer we 's avonds op zoek gaan naar een restaurant is er geen spoor meer te bekennen van de dagjestoeristen. Zo kunnen we exclusief en rustig genieten van de verlaten straatjes. Uiteraard is onze hoofdschotel ook exclusief, mét gruyèrekaas.

**Zij aan zij
met de spoorweg
loopt de fietsroute
pal naast het water.**

Nu wordt het menens. We moeten geleidelijk aan harder op onze trappers duwen en enkele nijldige hellingen dwingen ons zelfs van de fiets. In *Gstaad* horen we weer Duits spreken en in *Saanenmöser* bereiken we het hoogste punt van de beklimming (1273 m). De zon schijnt en de mooiste prentkaarten van het Mittelland schuiven aan onze ogen voorbij. De weg slingert zich tussen groene heuvels, bespikkeld met ranke sparren en eenvoudige berghutten. De Simmerivier baant zich naast ons bruisend een weg tussen tweeduizenders. In *Zweisimmen* zien we op de camping de zes Duitse meisjes wiens nachtelijk gegiechel we ons nog herinneren van gisteren. In de campingkeuken koken we samen, waarbij we wát jaloers zijn op hun soepje én fris slaatje. Ze volgen dezelfde route en de komende dagen spelen we meermaals haasje-over. Van Zweisimmen tot de Thuner See volgen we

De Rijn over in Versam.

Stein am Rhein.

kilometerslang een lastige, onverharde weg. Langs het meer gaat het dokkeren over de ruwe steenslag gelukkig over in glad asfalt. Zij aan zij met de spoorweg loopt de fietsroute pal naast het water en krijgen we onbelemmerde uitzichten op de omhoogrijzende bergkammen. Na een korte pauze in *Interlaken* wacht ons nog een schilderachtige oeverweg, ditmaal langs de Brienzer See. We passeren de spectaculaire Giessbachfälle, een waterval met 14 trappen die je van heel dichtbij kan meemaken.

Nog een 60-tal kilometer en de steile Brünigpass scheiden ons van Luzern. Nu de meisjes niet meer in de buurt zijn moeten we ons niet meer bewijzen, dus overbruggen we de bergpas met de trein. Niet veel later krijgen we het Vierwoudstedenmeer en *Luzern* in het vizier.

Naar het echte hooggebergte

In de miezerige regen verkennen we de stad. Dé blikvanger is de Kapellbrücke, daterend uit 1365 en een van de oudste overdekte houten bruggen ter wereld. In het midden van de 400 m lange brug steekt een oude watertoren als een reuzenpotlood uit. Wandelend onder het houten dak ontdek je tientallen schilderijen die het verhaal vertellen van het Zwitsers Eedgenootschap, waaruit de Confederatio Helvetica is ontstaan.

Na een nachtje jeugdherberg trekken we via een *Regionale Route (39)* verder langs de grillige baaien van het Vierwoudstedenmeer. Ook vandaag blijft het miezeren, maar – toeval of niet? – het houdt plots op wanneer we in *Küssnacht* bij de plek komen waar koningin Astrid in 1935 in een auto-ongeluk het leven liet. Een eenvoudige herdenkingskapel moet de herinnering aan de moeder van Boudewijn en Albert II levendig houden. Alleen jammer dat onze nationale spreuk enkel in het Frans is gebeiteld. Het laatste stuk van het meer leggen we per boot af om een razend drukke expressweg

te vermijden. In de ferryhaven van *Fluëlen* nemen we de draad op van de *Noordzuidroute (3)*. Eerst volgen we de Reuss stroomopwaarts gedurende 13 biljartvlakke kilometers. Onder tusschen nemen de bergen rondom ons steeds dreigendere afmetingen aan en wordt de rivierspleet nauwer en dieper. Met de schrik in het hart maar klaar voor de uitdaging kijken

Door onze lage klimsnelheid krijgen we alle tijd om met open mond naar de grillige kloof te staren.

we uit naar de plaats waar de klim start. In Amsteg is het zover. In een driearmig kluwen wringen spoorweg, gewone weg en autoweg zich omhoog. We fietsen op de oude verbindingsweg die er zo goed als verlaten bij ligt. Door onze lage snelheid krijgen we alle tijd om met open mond naar de grillige diepten van de bergkloof te staren. Na 16 km onafgebroken zweeten aan 4% bemerken we in *Göchenen* een tandradtrein, vertrekkensklaar naar *Andermatt*. Als een laatste strohalm klampen we de fluitende treinbegeleider aan. Het treinonderstel kreunt en schokt op de steile helling terwijl onze zweetdruppels nog in het rond gutsen. Half juni en smeltende sneeuw in *Andermatt*, ook dit is Zwitserland. In de vallende duisternis zetten we onze tenten op en gebruiken de sanitaire ruimte van de camping als keuken én eetkamer.

De jonge Rijn als gids

De volgende morgen is het nog altijd koud en regenachtig, geen weer om een fietser door te jagen. Bovendien is de lange, uitputtende dag van gisteren in onze lijven blijven hangen en moeten we vandaag de Oberalppass (2044 m) trotseren. De beslissing is vlug genomen: voor de vierde keer spelen we ‘vals’ en nemen we de trein. In *Tavanasa*, 50 km verderop, beginnen we na de middag aan de verkenning van de *Rijnroute (2)*.

In dit deel van Graubünden maken we kennis met het Reto-Romaans, dat hier nog door zo’n 36.000 mensen gesproken wordt. Het is één van de drie officiële talen van het kanton en klinkt als een onverstaanbare mengeling van Frans, Duits en Italiaans. De jonge Rijn heet er ‘Rain Anteriu’. Onder het gewicht van haar zijrivieren baant zij zich een weg door smalle valleien en rotskloven. De spectaculairste kloofovergang is de smalle brug in *Versam*. Pas in het zicht van Chur wijken de bergen uiteen en kan de Rijn zich eindelijk manifesteren als een brede stroom in een brede vallei.

Even vóór Chur botsen we op een bordje ‘Schlaf im Stroh’. We kijken elkaar in de ogen en denken hetzelfde: uitproberen maar! Slapen in het stro blijkt in Zwitserland een erkende vorm van ‘Zimmer frei’, maar dan op boerderijen. We nemen onze ‘intrek’ in een voormalige

Picknicken aan de Bodensee.

Langs de Rijn.

Klein maar rijk.

Luzern en haar beroemde brug uit 1365.

koeienstal volgestouwd met stro. Je zakt niet echt diep weg want onder je eigen slaapzak liggen dikke dekens gespreid. Er is een wc en een eenvoudige douche ter beschikking. 's Morgens geen 'ontbijt op 't stro' maar aan tafel in de woonkamer.

Een dag na de profs in de Ronde van Zwitserland fietsen we *Chur* binnen. De laatste deelnemers van de rondecaraavaan rijden weg en we treffen de oudste stad van Zwitserland bijna verlaten aan. De wandeling door de oude stadskern valt tegen: te klein om een authentieke middeleeuwse sfeer op te roepen.

Tot de Bodensee wacht ons een zo goed als vlak parcours van 200 km. De Rijn is hier ingesnoerd tot een kanaal en het lieflijke Zwitserland van heuvels en meren lijkt opeens ver weg. Alleen de oprijzende bergen van Liechtenstein herinneren ons vaag aan Helvetia. Nu we zo dichtbij zijn, is Julien niet meer te houden. Hij wil kost wat kost een kijkje gaan nemen in *Vaduz*, de hoofdstad van het aloude vorstendom. Dan kan hij achteraf rondbazuinen dat hij nog een land is doorgefietst! De 36.000 inwoners van de dwergstaat hebben het hoogste jaarinkomen van de wereld en dat is te merken aan de uitgestalde luxe. Hier weten ze met hun geld geen blijf!

Langs de Bodensee

Het lijnrecht jaagpad langs de Rijn wisselen we af met ommetjes langs eenvoudige dorpjes waar wijngaarden de overhand krijgen op grasweiden. En dan opeens fietsen we Oostenrijk binnen, uitgerekend op de plek waar de Rijn de uitgestrekte Bodensee vult. We blijven slechts enkele kilometer in Vorarlberg maar dat is ruim voldoende om Julien goed te stemmen: land nummer 4 is binnen! Ondertussen is het aantal fietsers niet meer te tellen en begin ik op te zien tegen het voortdurend 'grüssen' van al die collega's.

In *Stein-am-Rhein* verlaat de Rijn de Bodensee om tot Basel de grens met Duitsland te vormen. Het stadje zelf toont zich als een levend schilderij uit de 18de eeuw. De harmonieuze aansluiting van smalle straatjes en vakwerkhuizen, van geschilderde taferelen op gevels en goed bewaarde stadspoorten, dat alles brengt ons in een andere tijd.

De ondertussen slome Rijn laat zich nog één keer van zijn kolkende kant zien. In *Schaffhausen* dondert hij van een 150 m breed verhoog maar liefst 23 m naar beneden. Honderden kubieke meters water spatten uiteen in miljoenen witte waterdruppels. Terug tot rust gekomen brengt hij ons feilloos naar ons eindpunt *Basel*.

Steekkaart

Route en bewegwijzering

We volgden uitsluitend de bewegwijzerde fietsroutes van *La Suisse à Vélo* (www.veloland.ch) die we in 16 dagen combineerden tot een fietsslus van 1053 km. We fietsten vanuit Duitsland Zwitserland binnen in Rheinfelden langs de regionale Drielandradweg tot Aarau. Daarna volgden we routes 3, 5, 1, 9, 39, 3 en 2.

Kaarten en gidsen

De roadbooks (www.werdverlag.ch) zijn in de boekhandel te koop, maar je kan ook routes,

hoogteprofielen en aanvullende info over logies gratis van de velolandwebsite downloaden. De Michelinkaart schaal 1: 400.000 is handig als overzicht.

Info

Algemene info: www.myswitzerland.ch.
Met de trein kan je dagelijks van en naar Basel, met mogelijkheid tot fietstransport van en tot Keulen (www.reiseauskunft.bahn.de).
B&B-formule Schlaf im Strohh: www.schlaf-im-stroh.ch.

